

Adós vezetőjének eljárási költségben marasztalása a Csődtörvény 63/B § (6) bekezdése alapján

I.) A Csődtörvény módosításai:

A felszámolás elrendelését követően az adós gazdálkodó szervezet vezetőjének kötelezettségeit a Csődtörvény 31. §-a, a kötelezettségek elmulasztásának szankcióját a Csődtörvény 33. §-a tartalmazza. A kötelezettségek elmulasztásához a 2009. évi LI. törvény alapján 2009. szeptember hó 1. napjától egy további jogkövetkezmény kapcsolódik, mely az egyszerűsített felszámolás elrendelésére vonatkozó szabályok között került megfogalmazásra. A Csődtörvény 63/B § (1) bekezdése szerint a felszámoló - az adós gazdálkodó szervezet nyilvántartásai, illetve a könyvvezetés hiányosságai esetén - az adós gazdálkodó szervezet vezetőjét felhívja arra, hogy amennyiben a gazdálkodó szervezet nyilvántartásainak, illetve könyvvezetésének hiányosságait nem pótolja, egyszerűsített felszámolási eljárást fog kezdeményezni.

A 2009. évi LI. törvénnyel beiktatott 63/B. § (6) bekezdése értelmében a bíróság a (4) bekezdés szerinti végzésben az adós gazdálkodó szervezet vezetőjét az eljárás költségeinek viselésére kötelezi, ha az egyszerűsített felszámolási eljárásra a könyvvezetés, illetve a nyilvántartások hiányosságai miatt került sor, vagy ha a vezető tisztségviselő a cég felszámolását megelőző három év közül bármelyikben nem tett eleget az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló, az összevont (konszolidált) éves beszámoló külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének. Az eljárási költség megfizetéséért az adós gazdálkodó szervezet többségi befolyást biztosító részesevel [Ptk. 685/B. §] rendelkező tagja (egyszemélyes társaság esetén a tag, külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe esetén a külföldi székhelyű vállalkozás) kezességként felel. A külföldi székhelyű vállalkozás az említett kezesi kötelezettségéből eredő fizetési kötelezettségét nem teljesítheti a fióktelepe rendelkezésére bocsátott vagyonból.

A 2009. évi LI. törvényhez fűzött miniszteri indoklás szerint, ha az iratanyag hiányos, rendezetlen, akkor a cégvezetőknek, sőt a többségi cégtulajdonosoknak is megteremtődik az anyagi felelőssége annak érdekében, hogy a vagyontalan cég megszüntetésével kapcsolatos eljárások költségeit ne az állam fizesse. Az adós vezetője az iratanyag hiányossága, illetve az éves beszámoló törvény által előírt nyilvánosságra hozatalának elmulasztása esetében kötelezhető a bíróság által az egyszerűsített felszámolási eljárás költségeinek viselésére. A Csődtörvény módosítás a 2006. V. törvény. 87. §-ában (Ctv.) meghatározott szankciót egészíti ki azzal, hogy ha a cég egyszerűsített felszámolási eljárásban szűnik meg, akkor a cégvezetőt lehet marasztalni az egyszerűsített felszámolási eljárásnak a költségeiben.

A 2011. évi CXCVII. törvény 2012. március hó 1. napjától módosította az idézett rendelkezéseket, egyértelműen meghatározta a megtérítendő eljárási költségek körét, rendelkezett arról, hogy a felszámolást kezdeményező hitelezőnek meddig kell kezdeményeznie a korábban általa megfizetett illeték és közzétételi költségterítés megtérítését az adós vezetőjétől és kiegészült a szabályozás azzal, hogy a vezető az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló, az összevont (konszolidált) éves beszámoló külön jogszabályban meghatározott le-

tétbehelyezési és közzétételi kötelezettségének elmulasztása esetén felróhatóságtól függően marasztalható a költségekben. Hatályon kívül helyezésre került az adós gazdálkodó szervezet többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tagja (egyszemélyes társaság esetén a tag, külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe esetén a külföldi székhelyű vállalkozás) kezesi felelősségére vonatkozó szabály.

A Csődtörvény jelenleg hatályos 63/B. § (6) bekezdése szerint a bíróság az egyszerűsített felszámolás elrendelése esetén az eljárást befejező végzésben az adós gazdálkodó szervezet vezetőjét a felszámoló részére az 59. § (5) bekezdés alapján kifizetésre kerülő díjnak az állam javára történő megtérítésére, továbbá (ha erre irányuló kérelmet terjesztett elő a (4) bekezdés szerinti végzés meghozatala előtt) a felszámolási eljárást kezdeményező hitelező részére a hitelező által megfizetett illeték és közzétételi költségterítés megtérítésére kötelezi, ha az egyszerűsített felszámolási eljárásra a könyvvizetés, illetve a nyilvántartások hiányosságai miatt került sor, vagy ha a vezető tisztségviselő a cég felszámolását megelőző három év közül bármelyikben neki felróható okból nem tett eleget az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló, az összevont (konszolidált) éves beszámoló külön jogszabályban meghatározott letétbehelyezési és közzétételi kötelezettségének.

A Csődtörvény 63/B. § (6) bekezdésének módosítása alkalmazásával a bíróság nem visszamenőlegesen állapít meg kötelezettséget az adós vezetője terhére, mivel az adós gazdálkodó szervezet vezetőjének eljárási költség viselésére kötelezését a 2009. évi LI törvény vezette be 2009. szeptember hó 1. napjával, a 2012. március hó 1. napján hatályba lépett módosítás e rendelkezéseket csak pontosította, a fizetési kötelezettséget nem érintette. A 2009. évi LI törvénnyel beiktatott Csődtörvény 63/B. § (6) bekezdése már lehetőséget biztosított arra, hogy a bíróság az adós gazdálkodó szervezet vezetőjét az eljárás költségeinek viselésére kötelezze. Ezért az a vezető, aki a 2009. évi LI. törvény hatályba lépésének időpontjában tudomással bírt arról, hogy mulasztása esetén a törvénymódosítás alapján a bíróság az eljárás költségeinek viselésére fogja kötelezni, a mulasztása idején már hatályos rendelkezéseknek megfelelően kötelezhető az eljárási költségek viselésére. (Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.374/2013/2. szám)

A BDT2012. 2809 szám alatt közzétett eseti döntés szerint az adós volt vezető tisztségviselőjét akkor lehet az eljárási költségek viselésére kötelezni, ha a felszámolási eljárás egyszerűsített befejezésére azért került sor, mert a könyvvizetés és a nyilvántartások hiányossága miatt technikailag lehetetlen a felszámolási eljárásnak az általános szabályok szerinti lebonyolítása. A határozat kiemelte, hogy az adós volt vezető tisztségviselőjével szemben csak akkor van helye a Csődtv. 63/B. § (6) bekezdése szerinti szankció alkalmazásának, **ha a felszámolás egyszerűsített befejezésére a vezető tisztségviselő mulasztására visszavezethető okból kerül sor. A konkrét esetben a rendelkezésre álló adatok alapján ez nem volt megállapítható, a felszámolási eljárás egyszerűsített befejezésének indokaként maga a felszámoló is a vagyonihiányt jelölte meg a hitelezőknek címzett levelében kizárólagosan, a vezető tisztségviselőnek írt felhívásában pedig az irathiany mellett. A záróanyagban adott tájékoztatás sem támasztotta alá azt, hogy irathiany miatt vált a felszámolási eljárás lezárása lebonyolíthatatlanná az általános szabályok szerint.**

Fővárosi Ítéltábla 29.Fpkf.43.115/2015/3. szám (PÍT kirendelt tanácsa) alatt kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság végzése indokolásában tévesen utalt arra, hogy az egyszerűsített felszámolásra a könyvvezetés és a nyilvántartások hiányossága miatt került sor. A felszámoló az egyszerűsített felszámolási kérelmében egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az egyszerűsített felszámolás elrendelését vagyonihiány miatt - azaz, mert az adós vagyona a felszámolási költségeket sem fedezi – kéri, ezt tartalmazta a hitelezőknek küldött tájékoztatás is. Kijelentette a felszámoló, hogy a vezető tisztségviselő a felszámolást megelőző kényszer végelszámolási eljárás során a társaság iratait és a zárómérleget átadta, utalt ugyan hiányzó iratokra, de az egyszerűsített felszámolás elrendelését nem az iratok hiánya miatt kérte. **Mivel az egyszerűsített felszámolásra nem a könyvvezetés és nyilvántartások hiánya miatt került sor, az adós vezető tisztségviselője ez okból az eljárási költség viselésére nem kötelezhető.**

II.)Az adós vezetőjét terhelő kötelezettségek elmulasztásával kapcsolatos néhány kérdés

1.) Irathiany miatt elrendelt egyszerűsített felszámolás esetén

a) Adós vezetőjének előzetes felhívása

A Csődtörvény 31. és 33. §-a alkalmazása körében a gyakorlat abban egységes, hogy az ügyvezetővel szemben szankció akkor alkalmazható, ha a bíróság a teljesítendő kötelezettségek pontos megjelölésével, határidő tűzésével, következményekre figyelmeztetéssel szólította fel a képviselőt (BH1996/12/657. számú eseti döntés).

A Csődtörvény 63/B. § (1) bekezdés 2. fordulata értelmében a felszámoló az egyszerűsített felszámolás kezdeményezését megelőzően köteles felhívni és figyelmeztetni az adós gazdálkodó szervezet vezetőjét arra, hogy amennyiben a gazdálkodó szervezet nyilvántartásainak, illetve könyvvezetései hiányosságait nem pótolja, egyszerűsített felszámolási eljárást fog kezdeményezni.

Az adós gazdálkodó szervezet vezetője gyakran nem érhető el a felszámolási eljárás során, lakcíme ismeretlen, a részére történő kézbesítés sikertelen. Ilyen esetben a felszámoló a 63/B § (1) bekezdése alapján előzetesen a vezetőt felhívni nem tudja a hiányosságok pótlására. A felszámolónak igazolnia kell az egyszerűsített felszámolás iránti kérelem benyújtásakor, hogy a hitelezőket előzetesen tájékoztatta. Az új szabályozás szerint pedig az adós vezetőjének felhívását is igazolnia kell. Amennyiben a képviselő ismeretlen helyen tartózkodik, a felszólítás nem kézbesíthető, eredménytelen lesz. Adós vezetőjének értesítése azt a célt szolgálja, hogy a hiányzó iratokat határidőn belül pótolja. Indokolatlan lenne mellőzni az egyszerűsített felszámolás elrendelését csak azért, mert a képviselő már nem lelhető fel, az értesíthetőség hiánya tehát az egyszerűsített felszámolás elrendelését nem zárja ki, ha az iratok hiánya vagy vagyonihiány fennáll, és az eljárás az általános szabályok szerint nem bonnyolítható le, és mivel az egyszerűsített felszámolásra a könyvvezetés hiányossága adott okot, nincs akadálya a vezető költségben marasztalásának sem. Ha a vezető tisztségviselő – akinek e jogviszonya a felszámolás kezdő időpontjában is fennállt – a cégjegyzékbe bejegye-

zett címén nem volt elérhető el, és azért nem volt számára kézbesíthető a felszámoló (esetleg már a bíróság Cst.31.§-a szerinti felhívása), erre a tényre a mentesülés érdekében nem hivatkozhat, a marasztalásának e tény nem akadály.

b.) Ismételt, pontosított felhívás

A felhívást szükség esetén a körülményektől függően a felszámolónak pontosítania kell. Egy konkrét ügyben a felszámoló felhívta az adós vezetőjét kötelezettségei teljesítésére, az adós gazdálkodó szervezet vezetője pedig ezt követően az iratokat átadta, az átvétel tényét a felszámoló átvételi elismervényen elismerte. A felszámoló az iratanyag általa hivatkozott hiányosságai ellenére a hiányok pótlására a vezetőt nem hívta fel, hanem az egyszerűsített záró anyagot elkészítette. A Csődtörvény 63/B. § (1) bekezdés 2. mondatából következően viszont, amennyiben az volt a felszámoló álláspontja, hogy az átadott iratok oly mértékben hiányosak, hogy azok nem teszik lehetővé az eljárás általános szabályok szerinti lefolytatását, úgy akkor járt volna el helyesen, ha a fennálló (könyvvezetési vagy nyilvántartási) hiányokat konkrétan megjelölve ismételten felhívta az adós vezetőjét a hiányok pótlására a Csődtörvény 63/B (1) bekezdésének megfelelő tartalommal. E rendelkezésnek ugyanis az a célja, hogy a vezető tudomással bírjon arról, hogy az általa átadott iratok oly mértékben hiányosak, hogy az eljárás technikailag lebonyolíthatatlan, és hiánypótlási kötelezettsége elmulasztása esetén egyszerűsített felszámolási eljárásra kerül, aminek jogkövetkezménye az ő eljárási költségekben történő marasztalása is (BDT2014/3119., Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.40.087/2014/4. szám). A volt vezetőhöz címzett, megfelelő időben közölt újabb előzetes felhívás hiányában ezért a Csődtörvény 63/B. § (6) bekezdése szerinti szankciók az adós vezetőjével szemben nem alkalmazhatók.

2) A beszámolóval kapcsolatos mulasztás

Amennyiben a beszámoló letétbe helyezése, közzététele nem történt meg, adós vezetője – azon kívül, hogy a tevékenység zárómérleg átadására a felszámoló felhívja a vezetőt- előzetesen felhívást, a jogkövetkezményekre figyelmeztetést nem kap. A bíróság a mulasztást vagy a felszámoló bejelentése vagy a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban közreműködő Szolgálat honlapja alapján állapítja meg. Tekintettel arra, hogy ez esetben a marasztalás további feltétele a felróhatóság, és erre vonatkozó tájékoztatás az elsőfokú bíróság részéről nem történik, adós vezetője a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a fellebbezésben tudja előadni a kimentését megalapozó tényeket. (Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.40.097/2014/2. Szám)

a) A marasztalás ténybeli alapja:

A vezető felelősségét megalapozza, ha a felszámolást megelőző három év közül bármelyikben nem tett eleget az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló, az összevont (konszolidált) éves beszámoló külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétéli kötelezettségének. Az adós gazdálkodó szervezet felszámolásának kezdő időpontjához kell viszonyítani a törvényben meg határozott három évet, így ha adós felszámolásának kezdő időpontja 2014. évre esik, a felszámolás kezdő időpontját megelőző három év, 2013., a 2012. és a 2011. év és ebben a viszonylatban kell azt vizsgálni, hogy az adott évben esedékes kötelezettség terhelte-e tisztségviselőt, és e kötelezettségét teljesítette-e, vagy pedig azt elmulasztotta. (Pécsi

Ítéltábla Fpkf.IV.40.061/2015/2. szám)

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvénynek (Sztv.) határozza meg az éves beszámoló letétbe helyezésének határidejét. A 2012. január hó 1. napjától hatályos 153. § (1) bekezdése szerint a kettős könyvvitelt vezető, cégjegyzékbe bejegyzett vállalkozó köteles a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott éves beszámolót, egyszerűsített éves beszámolót, kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói záradékot vagy a záradék megadásának elutasítását is tartalmazó független könyvvizsgálói jelentéssel együtt, valamint az adózott eredmény felhasználására vonatkozó határozatot az adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig letétbe helyezni ugyanolyan formában és tartalommal (szövegezésben), mint amelynek alapján a könyvvizsgáló az éves beszámolót vagy az egyszerűsített éves beszámolót felülvizsgálta. Amennyiben a kötelezettség 2012. január hó 1. napja előtti a letétbe helyezés határideje: az adott üzleti év mérleg fordulónapjától számított 150 nap.

Amennyiben a beszámoló letétbehelyezési kötelezettség teljesítésére nyitva álló határidő előtt a vezetői tisztség megszűnik, nincs helye költségben marasztalásnak. A Cstv. 34. § (2) bekezdése szerint a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet vagyონával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet. Adós vezetőjének a vagyonnal kapcsolatos nyilatkozattételi joga a felszámolás kezdő időpontjával megszűnik, ezért az ezt követő időpontban esedékes kötelezettség- beszámoló letétbe helyezése- elmulasztásáért felelősség nem terheli. Nem állapítható meg az éves beszámoló letétbe helyezésével kapcsolatos mulasztás, ha a gazdálkodó szervezet felszámolásának kezdő időpontja megelőzi a letétbe helyezési kötelezettség teljesítésére a számviteli törvényben előírt határidőt (BH2013.222.II). Indokolásból: A Cstv. nem tartalmaz számviteli előírásokat az éves mérleg letétbe helyezésére, így annak letétbe helyezése határidejére nézve sem, ebből pedig nem vonható le olyan következtetés, hogy az adós volt vezetőjének a felszámolás kezdő időpontját megelőzően is - még az Sztv. szerinti határidő lejárta előtt - éves beszámolót kelljen készíteni, és azt közzététel céljából továbbítani.

b.)A végelszámoló letétbe helyezési kötelezettsége

A 2006. évi V. törvény 98. § (2) bekezdése alapján a végelszámolás kezdő időpontjától a cég önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselőjének a végelszámoló minősül. A végelszámolás számviteli feladatairól szóló 72/2006. (IV. 3.) Korm. rendelet (Vszer.) 2. §-ának (2) bekezdése szerint a végelszámolás időszaka alatt a gazdálkodóra a számviteli törvény előírásait a 2006. évi V. törvényben és e rendeletben előírtak figyelembevételével kell alkalmazni, illetve e törvénynek a számviteli törvénynek a 2006. évi V. törvénnyel és e rendelettel nem érintett előírásai a végelszámolás időszaka alatt is alkalmazandók. A Vszer. 2011. december hó 31. napjáig hatályos 5. § (6) bekezdése szerint a végelszámolási időszak üzleti éve mérlegforduló napját követő 150 napon belül kell a számviteli törvény 153.-154. §-ai szerint letétbe helyezni és közzétenni. A jelenleg hatályos (6) bekezdés szerint a végelszámolás időszaka alatt készített (a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott) számviteli beszámolót - kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói záradékot vagy a záradék megadásának elutasítását is tartalmazó független könyvvizsgálói jelentéssel együtt - a végelszámolási időszak üzleti éve mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig kell a számviteli törvény 153-

154/B. §-ai, illetve a vonatkozó számviteli kormányrendelet előírásai szerint letétbe helyezni és közzétenni.

A beszámoló letétbe helyezése és közzététele a vezető tisztségviselő kötelezettsége, ezért végelszámolás esetén a kötelezettség a végelszámolót terheli, és mulasztása folytán a végelszámoló kötelezhető a költségek viselésére. A végelszámoló felelősségét is a felszámolás kezdő időpontjától visszafelé számított három évben kell vizsgálni. A beszámolóval érintett üzleti évet a Számviteli törvény alapján kell meghatározni.

A Számviteli törvény 11. § (10) bekezdése szerint a vállalkozó végelszámolása esetén üzleti év az előző üzleti év mérleg fordulónapját követő naptól a végelszámolás kezdő időpontját megelőző napig – mint mérleg fordulónapig – terjedő időszak. A 11. § (12) bekezdése értelmében pedig a végelszámolás időszaka általában egy üzleti év, de amennyiben a végelszámolás 12 naptári hónap alatt nem fejeződik be, a végelszámolás időszaka alatt az üzleti évek időtartama 12 hónap, míg az utolsó üzleti év 12 naptári hónapnál rövidebb is lehet. (Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.40.097/2014/2. szám)

c.) Felróhatóság, okozati összefüggés

A beszámolóval kapcsolatos mulasztás felróhatóság esetén alapozza meg a vezető költségben marasztalását. A gyakorlatban gyakran hivatkoznak a vezető tisztségviselők a könyvelő mulasztására. A könyvelő mulasztása körében felhozottak azonban az ügyvezetőt a felróhatóság alól nem feltétlenül mentesítik, az ügyvezető csak azzal mentheti ki magát, hogy a maga részéről mindent megtett a beszámoló elkészítéséért, a letétbe helyezés és közzétételi kötelezettség teljesítéséért, az eredmény azonban ennek ellenére maradt el. (Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.374/2013/2. szám)

Előfordult olyan eset is, hogy a vezető a kimentés körében előadta, hogy az adós évek óta gazdasági tevékenységet nem folytatott, bevételt nem realizált, vagyonnal nem rendelkezett, a beszámoló letétbe helyezésének és közzétételének pénzügyi fedezete, valamint informatikai háttere nem állott rendelkezésre, e tények megfelelően valószínűsíthetők, hogy az adós vezetőjének a kötelezettség elmulasztása – az adós vagyona hiányában – nem felróható. (Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.208/2013/2. szám)

Nem hivatkozhat viszont eredményesen arra a vezető tisztségviselő, hogy a Csődtörvény 31. §-a szerinti kötelezettségeit teljesítette, ez nem mentesíti a beszámoló letétbe helyezése és közzététele alól, a Csődtörvény 63/B § (6) bekezdés alkalmazását a beszámolóval kapcsolatos kötelezettség elmulasztása megalapozza, az iratok átadása nem alkalmas a felróhatóság hiányának igazolására.

Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.40.048/2014/4. szám: A Gt. 22. § (2) bekezdése értelmében a vezető tisztségviselőt e minőségében megillető jogokra és az őt terhelő kötelezettségekre – a törvényben meghatározott eltérésekkel – a Ptk. megbízásra vonatkozó szabályait (társasági jogi jogviszony) vagy a munkaviszonyra irányadó szabályokat kell alkalmazni. Az ügyvezető a vezetői tisztséget megbízási jogviszony alapján látta el. A Ptk. 474. § (1) bekezdése szerint a megbízási szerződés alapján a megbízott köteles a rábízott ügyet ellátni, míg a (2) bekezdés értelmében a megbízást a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően kell teljesíteni. Ez azt is jelen-

ti, hogy a megbízási jogviszony a megbízó érdekét szolgálja, így a megbízottnak nem csak a megbízás teljesítésekor, hanem a megbízással kapcsolatos minden egyéb esetben is a megbízó érdekét szem előtt tartva kell eljárnia, továbbá a felek jogainak és kötelezettségeinek megítélése is ezen az elvi alapon nyugszik. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem a megbízó érdekeinek megfelelő magatartás az, ha az ügyvezető a lemondás hatályosulása előtt ügyvezetői kötelezettségei teljesítésével felhagy, - és bár a társaságnak másik ügyvezetője is van - olyan személynek adja át a társaság teljes iratanyagát, aki a társaságba belépése tárgyában a társaság felé Gt. 127. § (4) bekezdés szerinti nyilatkozatot sem tette meg, ezért a 2010. december hó 10. napján kelt megállapodás a mulasztás kimentésére nem alkalmas.

A Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.40.251/2015/2. számú ügyében a beszámoló letétbe helyezését elmulasztó vezető arra hivatkozott, hogy már 2008-ban kezdeményezte az adós végelszámolását, ügyvédet bízott meg a szükséges intézkedések megtételére, és az összes szükséges iratot a rendelkezésére bocsátotta, az adós végelszámolása azonban rajta kívül álló ok miatt nem történt meg. Fellebbezéséhez csatolta az ügyvéd aláírásával és ügyvédi bélyegzőjével ellátott, a részére címzett levelet, amely szerint: „amennyiben a Törvényszék a felszámolási ügyben a volt üzletvezető képviselő terhére költség megfizetését írná elő, ez esetben a felmerülő költségek viselését magamra átvállalom. [...] Kijelentem, hogy a jelen leveletem az ügyvezető a felszámoló felé is bemutatthatja.” A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a jogi képviselő mulasztása körében felhozottak az ügyvezetőt a felróhatóság alól nem mentesítik, csak azzal menthette volna ki magát, hogy a maga részéről mindent megtett a beszámoló elkészítéséért, letétbe helyezés és közzétételi kötelezettség teljesítéséért, ezt azonban a fellebbező ügyvezető nem állította. E kötelezettsége teljesítéséért saját személyében felelős, meghatalmazottja mulasztását a terhére kell értékelni. Utalt a másodfokú bíróság arra is, hogy az adós végelszámolási eljárásának lefolytatására az adós jogi képviselével megbízott ügyvéd egyoldalú jognyilatkozata nem alapozza meg sem az adós volt vezetőjével szemben a fenti mulasztások miatt alkalmazott marasztalás mellőzését, sem pedig e marasztalásnak a felszámolási eljárásban ügyféli jogállással nem rendelkező volt adósi jogi képviselőre történő „áthárítását”. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:2. § (2)–(3) bekezdése szerint egyoldalú jognyilatkozatból jogszabályban meghatározott esetekben keletkezik kötelelem, bírósági határozatból pedig akkor, ha az így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást meghatározza; e kötelemekre a kötelemek közös és a szerződés általános szabályait kell megfelelően alkalmazni. Tehát a bíróságnak az adós volt vezetőjét a felszámolás során keletkezett, az állam által előlegezett felszámolói költségeknek az állam felé történő megtérítését szolgáló összeg megfizetésére kötelező határozata fizetési kötelezettséget keletkeztet ugyan, de nem keletkeztet kötelemet a felek – az állam és az adós volt vezetője – között. Ebből kifolyólag az adós volt vezetőjének fizetési kötelezettsége nem tekinthető olyan kötelmi kötelezettségnek, amellyel összefüggésben szó lehetne akár teljesítésátvállalásról vagy a tartozáselvállalásról, akár tartozásátvállalásról, amelyeknek az eljárásbeli esetben egyéb feltételei is hiányoznak.

Mindezek alapján az adós volt vezetője vezető tisztségviselői jogviszonya fennállása folytán az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított megtérítési összeg megfizetéséért – miként a marasztalása alapját képező kötelezettségek teljesítéséért is – a személyében felelős, az általa megbízott jogi képviselő nyilatkozatának egymás közti jogviszonyukban lehet csak relevanciája.

III. Megtérítendő eljárási költségek köre

A képviselő a már idézett 2009. szeptember hó 1. napjától hatályos (6) bekezdés szerint az eljárás költségeinek viselésére köteles. A Csődtörvény módosításakor a bírói gyakorlatban azonnal megfogalmazódott az a kérdés, hogy a 63/B § (6) bekezdése alapján milyen költségek viselésére kötelezhető az adós képviselője, a felszámolás költségeit vagy az eljárás költségeit köteles viselni?

A 2009. szeptember 1. napjától hatályos törvény megfogalmazása szerint az eljárás költségeiben kellett marasztalni a vezetőt. A szóhasználatból következően ez nem azonos a Csődtörvény 57.§.(1) bekezdés a./pontjában meghatározott költségekkel, mivel ezek a felszámolás költségei. Az eljárás költsége a felszámolási eljárás illetéke, a közzétételi költség-térítés, esetleg a felszámolási kérelem benyújtásával kapcsolatos költség. Ezt az értelmezést a bírói gyakorlat bővítette. **A BDT2013. 2936 szám alatt közzétett eseti döntés szerint az egyszerűsített felszámolásnál az adós gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének az eljárási költségek viselésére való kötelezése az állam tehermentesítését célozza, ezért a vezető tisztségviselő által teljesítendő eljárási költségbe nemcsak a meg nem térült illeték, hanem a központi költségvetésből a felszámoló részére kifizetendő összeg is beletartozik.**

A fenti indok- állam tehermentesítése- alapján a felszámolási eljárás illetékeként sem csak az eljárást kezdeményező hitelező által ténylegesen lerótt illeték, hanem az illetékmentesség, illetékfeljegyzési jog folytán feljegyzett illeték megfizetésére is kötelezhető volt véleményem szerint az adós vezetője. A Csődtörvény 46. § (7) bekezdése szerint befizetett nyilvántartásba vételi díj vezető által megtérítendő eljárási költségek körébe sorolása azonban nem volt indokolt, figyelemmel a törvényalkotónak a Csődtörvény 2012. március hó 1. napjától hatályos módosításból is következő szándékára és arra, hogy ez esetben nem az állam tehermentesítését, hanem a hitelező felszámolás kezdő időpontját követően felmerült költségeinek megtérítését jelentette volna a regisztrációs díj megfizetésére kötelezés.

A 2012. március hó 1. napjától hatályos Csődtörvény alapján a vezető a felszámoló részére az 59. § (5) bekezdés alapján kifizetésre kerülő díjnak az állam javára történő megtérítésére, továbbá (ha erre irányuló kérelmet terjesztett elő a (4) bekezdés szerinti végzés meghozatala előtt) a felszámolási eljárást kezdeményező hitelező részére a hitelező által megfizetett illeték és közzétételi költség-térítés megtérítésére köteles. Az adós vezetője egyszerűsített felszámolás esetén a korábban hatályos rendelkezésekhez képest nem általában az eljárási költség viselésére kötelezhető, hanem a törvény kifejezetten nevesíti azokat az eljárási költségeket, amelynek megtérítésére a vezető köteles. Fentiekre tekintettel **az eljárást kezdeményező hitelező jogi képviselétével összefüggésben felmerült ügyvédi munkadíj és a hitelező illetékmentessége vagy illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett illeték nem minősül a Csődtörvény szerint az adós vezetője által megtérítendő költségnek**, a vezető tisztségviselő a Csődtörvény 63/B. § (6) bekezdése alapján csak az eljárást kezdeményező hitelező által ténylegesen lerótt illeték és megfizetett közzétételi költség-térítés megfizetésére kötelezhető, nem marasztalható a jogi képviselő munkadíjában és a - hitelező költségkezdvevénye folytán le nem rótt – feljegyzett illetékben. (Pécsi Ítéltő-

tábla Fpkf.IV.40.020/2015/2. Fpkf.IV.40.054/2014/2. szám)

IV.)Vezetői tisztség megszűnése

A vezetői tisztség megszűnését a Csódtörvény 63/B. § (6) bekezdése alkalmazása során a bíróságnak figyelembe kell vennie. Az eljárási költség viselésére általában az kötelezhető, aki a felszámolás kezdő időpontjában vagy a beszámoló letétbehelyezési kötelezettségének időpontjában az adós vezetője volt. Az adós vezetőjére vonatkozó adatot a cégnyilvántartás tartalmazza, azonban lehetséges, hogy a cégjegyzékbe bejegyzett tisztségviselő megbízatása már megszűnt. A 2006. évi V. törvény. (Ctv.) 22. § (1) bekezdése szerint a cégnyilvántartás hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, továbbá bejegyzett jogok és tények fennállását, illetve azok változásait. A cégnyilvántartás közhitelességének lényege a cégjegyzékbe bejegyzett adatok, jogok, tények fennállásának és tartalmi helytállóságának vélelme, mely vélelem megdönthető, a jogszabály az ellenbizonyítást lehetővé teszi. Adós vezetője ezért bizonyíthatja tisztsége megszűnését, és s sikeres bizonyítás folytán mentesülhet a költségek megfizetése alól.

A 2014. március hó 15. napjáig hatályos 2006. évi IV. törvény (Gt.) 31. § (1) bekezdés d) pontja értelmében az ügyvezetői tisztség – egyebek mellett – megszűnhet lemondással. A lemondás, mint egyoldalú címzett jognyilatkozat, hatályának beálltához a Gt. 9. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó régi Ptk. 214. § (1) bekezdéséből következően az szükséges, hogy arról a másik fél tudomást szerezzen. A jognyilatkozat akkor hatályos, ha azt a tisztségéről lemondani szándékozó fél az arra jogosultakkal közli (KGD2001/33. szám alatt közzétett eseti döntés). A lemondás címzettje alapvetően a társaság, azaz a lemondás megtehető a legfőbb szerv ülésén vagy a társaság másik képviselőjének címezve. Az ügyvezető lemondása hatályosulásának feltétele, hogy a társasági szerződés alanyai, a tagok a lemondásról tudomást szerezzenek.

Az új Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény) rendelkezéseire figyelemmel a fent megfogalmazottak továbbra is irányadóak. Az új Ptk.3:25. § (1) bekezdése értelmében a vezető tisztségviselői megbízatás lemondással megszűnik. A (3) bekezdés szerint a vezető tisztségviselő megbízatásáról a jogi személyhez címzett, a jogi személy másik vezető tisztségviselőjéhez vagy döntéshozó szervéhez intézett nyilatkozattal bármikor lemondhat. Ha a jogi személy működőképessége ezt megkívánja, a lemondás az új vezető tisztségviselő kijelölésével vagy megválasztásával, ennek hiányában legkésőbb a bejelentéstől számított hatvanadik napon válik hatályossá.

Cstv. 63/B.§ (6) bekezdése szerint az adós gazdálkodó szervezet vezetőjét lehet költségviselésre kötelezni, őt hívja fel a Cstv. 31.§-a alapján a felszámoló arra, hogy az adós gazdálkodó szervezet nyilvántartásai, illetve a könyvvezetés hiányosságai esetén, amennyiben a gazdálkodó szervezet nyilvántartásainak, illetve könyvvezetésének hiányosságait nem pótolja, egyszerűsített felszámolási eljárást fog kezdeményezni. **A Cstv. 3.§ (1) bekezdés d/ pontja 2014. március 15. napjától hatályos rendelkezése szerint vezető tisztségviselőnek a Cstv. alkalmazásában a cégjegyzékbe bejegyzett vezető tisztségviselőt kell tekinteni** (a Ctv. módosított rendelkezései szerint a felszámolás kezdő

időpontjában a cégjegyzékbe a felszámolót a korábban bejegyzett vezető tisztségviselő mellé, és nem helyette kell a cégjegyzékbe bejegyezni)

A Cstv.63/B. § (6) bekezdésének szigorú értelmezése mellett költségviselésre csak az volna kötelezhető, aki a felszámolás alatt is bejegyzett vezető tisztségviselője a társaságnak, az, aki már nincs bejegyezve, hanem csak volt bejegyezve (tehát voltvezető tisztségviselő) már nem volna marasztalható. Ez esetben a felszámolás kezdő időpontja előtt (így a kényszer-végelszámolást megelőzően) törölt vezető tisztségviselő marasztalása nem merülhetne fel, ugyanakkor nem lehetne figyelembe venni a vezető tisztségviselő lemondását sem, holott a vezető tisztségviselői jogviszony a lemondás hatályosulásával, és nem a cégjegyzékből történő törléssel szűnik meg. Ugyanakkor a Cstv.33.§ (1) bekezdése szerint a Cstv.31.§-ában írt kötelezettségek elmulasztása miatt a vezető tisztségviselővel szemben a bírság akkor is kiszabható, ha vezető tisztségviselői minősége megszűnt.

A Cstv.63/B.§ – a Cstv.33.§ (1) bekezdésével is összhangban álló – értelmezése az volna, hogy az kötelezhető költségviselésre, aki akkor volt vezető tisztségviselő, amikor a mulasztás megvalósult (aki 3 éven belül elmulasztotta a beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségét), illetve akinek a mulasztása összefüggésben áll az irathiany miatti egyszerűsített felszámolással (az, akit töröltek a cégjegyzékből, és az is aki lemondott, de nem törölték, ha volt Cstv.31.§ szerinti kötelezettsége, és ezt nem teljesítette, iratokat nem adott át, stb.). Ha fő szabályként elfogadjuk, hogy a Cstv.63/B.§ (6) bekezdésében írt vezető tisztségviselőn nem csak a felszámolási eljárás alatt is bejegyzett tisztségviselőt kell érteni, hanem azt is, aki korábban bejegyzett vezető tisztségviselő volt, akkor marasztalás lehetősége már az adott tényállástól függ.

Ez utóbbi esetben azonban - a vezető tisztségviselő a cégjegyzékbe nincs bejegyezve – az irathiany miatti marasztalás nem lehet automatikus, arra csak akkor kerülhet sor, ha tényként megállapítható, hogy a mulasztása közrehatott az irathiany miatti egyszerűsített felszámolás elrendelésében.

BDT2012. 2713. A vezetőikkel szemben akkor lehet bírságot kiszabni, illetve a felmerült költségek viselésére kötelezni őket, ha a vezetői tisztségük a felszámolás kezdő időpontjában is fennállt. (Pécsi Ítéltábla Fpkf. IV. 30 430/2011/2.)

A BDT2013. 2849. szám alatt közzétett eseti döntés ezzel összhangban rögzíti, hogy a Csődtörvény 31. §-ában írt kötelezettségek elmulasztása miatt a cégjegyzékbe bejegyzett vezető tisztségviselővel szemben nem alkalmazható szankció, ha igazolja, hogy e tisztsége megszűnt. Az idézett döntés megfelelően irányadó a tisztségviselő költségben marasztalására, amennyiben igazolja, hogy tisztsége a felszámolás kezdő időpontja vagy a beszámoló letétbe helyezésének kötelező időpontja előtt megszűnt.

BDT2013. 2849. A Csődtv. 31. §-ában írt kötelezettségek elmulasztása miatt a cégjegyzékbe bejegyzett vezető tisztségviselővel szemben nem alkalmazható szankció, ha igazolja, hogy e

tisztsége megszűnt.

BDT2016. 3435. (Fővárosi Ítéltábla 29.Fpkf.43.123/2015/3. Szám, ténylegesen a PÍT ki-rendelt tanácsa által hozott határozat) A vezetői tisztség megszűnése azonban nem mentesíti a vezetőt a Cstv. 31-§-ban foglalt kötelezettség alól teljes körűen, és ezért nem minden esetben következik a tisztség megszűnéséből az, hogy a vezető nem marasztalható a költségekben vagy nem sújtható pénzbírsággal. A Cstv. 33. § (1) bekezdésének második mondata szerint a bírság akkor is kiszabható, ha a vezető vezetői tisztségviselői minőség már megszűnt, azonban **csak abban az esetben, ha tényként megállapítható, hogy a vezető tisztségviselőt mulasztás terheli, mert jogviszonya megszűnése ellenére a társaság iratanyagát nem adta át, vagy a társaság nála lévő vagyonával nem számolt el, vagy a felszámolónak az általa kért tájékoztatást (Cstv.31.§ d),g) pont) nem adta meg, de ez esetekben is csak akkor, ha a felszámoló olyan tartalmú felhívására nem teljesített, amely felhívás pontosan tartalmazza azt, hogy a felszámoló mely kötelezettség teljesítését várja el. A volt vezető tisztségviselőt olyan, a Cstv. 31.§-ban nevesített kötelezettség, amely teljesítésének feltétele a képviseleti jog fennállása (éves beszámolót, adóbevallást, környezetvédelmi nyilatkozatot adós tényleges vezetőjének kell aláírnia, a munkavállalókat, a Cstv. 57. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott követelések jogosultjait, adós értékpapír-számláját vezető szolgáltatót, és az egyéb pénzügyi eszközeit kezelő szolgáltatót szintén a tényleges vezetőnek kell tájékoztatnia) értelemszerűen nem terheli.** Mindez megfelelően alkalmazandó a költségben marasztalásra is, ezért. Ha az egyszerűsített felszámolásra irathiany miatt kerül sor és a vezető jogviszonya megszűnése ellenére a társaság iratanyagát nem adta át, vagy a társaság nála lévő vagyonával nem számolt el, vagy a felszámolónak az általa kért tájékoztatást (Cstv.31.§ d),g) pont) nem adta meg, és a felszámoló olyan tartalmú felhívására nem teljesített, amely felhívás pontosan tartalmazza azt, hogy a felszámoló mely kötelezettség teljesítését várja el, a volt vezetővel szemben a 63/B § (6) bekezdése alkalmazható.

V.) „Névleges” ügyvezető

A vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására irányuló perekben, és a felszámolási eljárásokban is gyakran hivatkoznak a cégjegyzékbe bejegyzett vezető tisztségviselőkre arra, hogy csak névlegesen voltak ügyvezetők, a társaság vagyonáról, üzleti könyveiről ismeretlennel nem rendelkeztek, a társaság operatív irányításában nem vettek részt.

Az ügyvezetés az üzletszerű gazdasági tevékenység eredményessége érdekében folytatott folyamatos vezetői tevékenységet jelent, mely kiterjed a jogszerű működés biztosítására. A magyar társasági- és cégjog a „névleges” ügyvezető fogalmát nem ismeri, a cégjegyzékbe bejegyzett ügyvezető- függetlenül attól, hogy a Gt. vagy az új Ptk. szerinti feladatait ellátta-e – köteles a Csődtörvény 31. §-ban foglaltak teljesítésére, és az e tisztséggel kapcsolatos felelősség alól nem mentesíti az a hivatkozása, hogy a gazdálkodó szervezet életében egyáltalában nem vett részt (EBH2011.2326; BDT2010.2282.II). A társaság cégjegyzékbe bejegyzett ügyvezetőjére az ilyen tisztségviselőkre vonatkozó jogszabályi előírások ugyanúgy vonatkoznak, mint a tényleges vezetést ellátó ügyvezetőre. (Pécsi Ítéltábla Fpkf.IV.30.255/2013/2.)

VI.) Adós vezetője fellebbezésre jogosult

Amennyiben a bíróság az adós vezetőjét a költségek megfizetésére kötelezi, a tisztségviselőt a fellebbezés joga a Csódtörvény 6. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 233. § (1) bekezdése alapján megilleti. A bíróság végzése ellen, mint költségviselésre kötelezett élhet fellebbezéssel, de csak a határozat reá vonatkozó része ellen. Kizárólag a vezető által előterjesztett fellebbezés esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését kizárólag e körben bírálja felül.

A BDT2014. 3119 szám alatt közzétett eseti döntés szerint a volt vezető tisztségviselőt az őt eljárási költségben marasztaló rendelkezés ellen önálló fellebbezési jog illeti meg. A saját nevében előterjesztett fellebbezésben támadhatja az első fokú végzést azzal is, hogy a törvény szerinti feltételek azért nem teljesültek, mert a felszámolási eljárás egyszerűsített módon történő befejezésére nem az ő mulasztása miatt került sor.

VII.) Indokolási kötelezettség

Előfordul, hogy az első fokú bíróság határozata a vezető marasztalása tekintetében kizárólag a Cstv. 63/B § (6) bekezdésére utal, indokolást nem tartalmaz. Amennyiben nem állapítható meg az irathiany vagy a beszámoló letétbe helyezésének elmulasztása, az indokolási kötelezettség megsértése hatályon kívül helyezési ok. A Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 220. § (1) bekezdés b) pontja szerint az írásba foglalt ítéletnek – jelen esetben az érdemi végzésnek – tartalmaznia kell az ítélet rendelkező részét és indokolását. A Pp. 221. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást, az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amely miatt valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Az ítélet megfelelő indokolása nem pusztán formális kötelezettség, hanem ezen múlik az ítélet meggyőző ereje. A döntés megalapozottságát az indokolásnak kell biztosítania, a valós tényállás megállapításával és a vonatkozó anyagi jogszabályok helye alkalmazásával. Az indokolási kötelezettség megsértése a lényeges eljárási szabálysértések közé tartozik, hiszen ezáltal az ítélet megalapozatlan, és egyben felülbíráhatatlan is lesz. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma 206. számú kollégiumi állásfoglalása b) pontja értelmében az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú határozatból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését mire alapította, és ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Ha azonban az érdemi döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állnak, érdemi döntést kell hozni.

Pécs, 2016. május 19.

Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva

- 13 -

bíró